

ESZTERGOMI UJSÁG

VEGYES TARTALMU HETILAP.

TÖBB ESZTERGOMI INTÉZET S A BARSÍ GAZDASÁGI EGYLET
HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik e lap minden héten egyszer; vasárnaponként.

Szerkesztői szállás Buda-utczán
Taxner-féle ház az emeleten, hová a
kéziratok s előfizetési pénzek küldendők.

KIADÓ, TULAJDONOS S FELELŐS
SZERKESZTŐ:

SÁNTHA IGNÁCZ.

10. sz.

Előfizetési feltételek:

Félévre. 3 ft. — kr. o. é.
Negyedévre . . . 1 " 50 " " "
Egy hóra . . . — " 50 " " "

Egyes szám 15 kr. o. é.

Hirdetmények a legutányosabb áron
vétetnek föl.

Az esztergomi szőlőművelés és pinczekezelés.

Idő óta találkozunk a hírlapok hasábjain cikkekkel, melyek szőlőműveléssel foglalkoznak.

E cikkek nagyobb része igen szép, tudományos, talán nagyon is szép, nagyon is tudományos.

Legtöbbször csak általános elméletekbe bocsátkoznak és oly előadással élnek, mely igen sok szőlőművelőre nézve érthetlen, mivel a tudomány és nem a nép nyelvén beszélnek.

Ha célnak megfelelni és írásilag oktatta a közjó előmozdítására hatni akarunk, akkor tegyünk félre minden tudományos ékesen szólást és a mennyire csak lehet öltöztessük gyakorlati köntösbe ugyan-e tudományos fölvilágosításokat, egyszerűen és világosan iparkodván azokat előadni. Hogy a célnak igazán megfelelhessünk, nem szabad a mostanig fennálló eljárást teljesen elvetnünk s egyszerre csupa újításokkal föllépni, mert nem kell elfelejtenünk miszerint szőlőink legnagyobb része oly egyének tulajdona, kik nem voltak szerencsések oly tanintézeteket látogatni, melyekben a haladás iránti hódolatra oktattattak volna; sőt nagyobb része annyira ragaszkodik az ősi szokásokhoz, és kemény makácssággal annyira és addig ellene van minden újításnak, míg őt a valódi haszonról való meggyőződés mindenhatósága tova ragadja.

Mi haszna ha mi arra utalunk, miként műveltetik a szőlő Rajna vidékén, Champagneben, Bordeauxban, Tokajban, Cyprusban vagy a Vezuv oldalán, ha esztergomi szőlőink sem porhanyult granit vagy mészföldbe, sem krétaréteg vagy elporhadt lávába nem ültethetők, mivel ily földnekkel nem birunk!

Mi haszna, ha mondjuk: ez vagy ama vidék ilyen vagy amolyan vinyegefajnak köszönheti va-

gyonosságát és hírét; ha épen azon vinyege csak ama földben, ama fekvésben és csak amaz éghajlat alatt hoz oly gyümölcsöt, míg a mi szivós agyagos vagy homokos talajunkban talán egészen megváltoznék természete.

Ez utóbbi tapasztalás nem új, mert már a híres francia Chaptal Pair, akadémiai tag, az első személyiségek egyike a maga idejében, szőlész és vegyész, még mai nap is nevezetes hátrahagyott irományai által, mondja: „A történet bizonyítja, miszerint a Görögországból Olaszthonba átiteltetett vinyigék ugyanoly bort nem hozának létre, és hogy a híres Falerno szőlőfaj a Vezuv tövében egész természetét elváltoztatá.

Egy régi, de még mai napig is érvényes hagyomány mondja, miszerint a jeles fontenebleau faj I. Ferencz uralkodása alatt Levantébe vitetett, és e kitünő minőségű szőlő ott igen silány bort hoz.

Ugy támadtak a jóreményfoki szőlőültetvények burgundi vesszőkből, még pedig burgundi munkások által ültetve, kezelve és ápolva; a bor mégis igen közepszerű, és senki sem fogja benne a burgundi borhoz való hasonlatosságot még távolról sem gyanítani.

A theoretikus urak elfelejtik, miszerint a szőlő nem diszkertecske, szőlőseink nem tanult kertészek, hanem igen egyszerű ismeretekkel bíró egyének, hogy legtöbb esetben a bortermelő nem oly uraság, ki csupán hiúságból ezeket képes föláldozni, hogy mondhassa, miszerint az ő kertjében is virulnak exotikus növények. Ezen urak legtöbbjei elfelejtik, miszerint a bortermelő, legyen az különben bár mily állású vagy rangú, üzlet embere, ki pénztökéjét szőlőjébe fekteti, hogy kamatait huzzassa.

Hallgatással akarjuk mellőzni a sors kemény

csapásait, melyek 1848. év óta Esztergom városát érték, mégis, habár vérző szívvvel, registrálnunk kell azon szomorú tény, miszerint a polgárság elszegényült.

Azért, ha a talaj viszonyait nem is vonjuk tekintetbe, a legjobb akarat mellett költség hiányában nem tehetünk új kísérleteket szőlőültetvényekkel, mivel a költség tetemes, és a kár, meghiúsult siker esetében, sokáig válhatik érezhetővé. És merész kísérlet marad az mindig, ha a nálunk már sikereseknek bizonyult vinyegefajok elvettetnek és távol vidéki szőlőfajokkal pótoltnak; mivel a nagy költekedés mellett megtörténhetik, hogy az idegen vinyege természete talajunkkal, éghajlatunkkal és szőlőnk fekvésével meg nem egyez, és hogy számos évek multával és vesztésével a buzgó szőlőjavító azon szomorú meggyőződésre jut, miszerint szőlőjét sok fáradság és költség föláldozásával vagy elrontotta, vagy legjobb esetben a befektetett tőke a termés értékével semmi arányban nem áll.

Kísérletek tétethetnek szőlőiskolában, a hol minden egyes faj számára néhány négyszög lábnyi tér rendeltetik; de nem szőlőkertekben, hol a terület több ezer öltre megy.

Valamint az állatkertekben minden világrész állatai akként honosíthatnak meg, hogy az egyes állatnak hazája éghajlata mesterségesen adatik meg, és kaliczkája akként szereltetik fel, hogy az állat természetéhez mért minden szükséges kellékeit, habár kicsinyben is, fölleli; úgy kétségkívül a

szőlőiskolában is tenyészthetők a világ bár mely tájáról hozott vinyegefajok, ha kellő vigyázat mellett minden fajnál az őt megillető természeti feltételek teljesíttetnek. P. o. Találunk egy vinyegefajt hazájában zordon szelektől óvott helyen déli fekvésű mészföldbe ültetve, és mi azt ugyancsak délnéki lejtő helyre ültetjük, hideg szelek ellen óvjuk, földjét elkészítjük, mészföldréteggel ellátván és csontlisztrel trágyázván azt, megfogható, miszerint ezen vinyege gyümölcseiből szűrt bor hasonlíthat ama borhoz, melyet e vinyegefaj hazájában létrehoz. Kérdezzük azonban, lehetséges mind ezt általában egész nagy szőlőültetvénnyel tenni?

K . . n.

(Folytatjuk.)

„Nagy szárazság.”

Hej be kiszáradt a Zsitva!

A nap heve mind fölitta:

Derűs az ég boltozata,

De borongós lett a haza

Már megint!

Árva hazám sorsa kemény!

De biztat még a jó remény,

Hogy az ég majd esőjével

És hazánk szebb jövőjével

Ránk tekint!

Thuránszky Nándor.

TÁRCSA.

Vázlatok a művelődés könyvéből.

III.

Indiától népestült be *Aegyptus* is. Az ország alapítója *Menes* a XXV. században Krisztus előtt, különösen híres csatornák ásatása által érdemel említést. Ez építette *Memphist*, *Thebait* pedig szépitette. A későbbi királyok közül *Busiris* minden jövevényt feláldoztatott, *Osimandias* pedig könyvtárt állita lélek gyógyszerének nevezvén a tudományokat. *Sesostris* csataszerekkel harczolt s győzelmeit diadaloszlopokra vésette, a syrusok és arabok ellen 37 mértföldnyi hosszú kőfalat vonatott, városoknak veté meg alapját, egy igen híres templomot emelt s országát 36 nómra osztotta. *Sesostris* továbbá a Nilusból csatornákon vizet vezetett, mocsárokat száritatott; de végre megvakulván öngyilkosságra vetemedett s csak később folytatta *Aegyptus* felvirágzását a híres *Cheops* Sethosnak, a Phta papjának ivadéka, ki a gulák vagyis a világhírű óriási pyramisok legnevezetesebb alkotója, és ki nagyszerű művei által valóban megérdemli az utóvilág bámulatát.

Guláknak vagy pyramisoknak négyszögű, fő-

lül rendszeren ékbe végződő épületek neveztettek, melyek kiváltképen *Cheops*, *Cefren* és *Mycerinos* királyok alatt, ezelőtt mintegy háromezer évvel egyedül Középaegyptusban mészköből építették, közülük némelyik a 700—800 láb magasságot s az 500—600 láb szélességet is meghaladta. A gulák minden ragasz és vakolat nélkül, többnyire egymásra rakott mészkövekből épültek s jobbára a kimondhatlan teher, a roppant nagy súly tartá őket össze, ajtói s léglyukai nem voltak, és csak sötét földalatti keskeny sikátor vezetett belsejébe. A gulák leginkább dombos helyekre állitattak, nehogy a Nilus kiáradása által megrongáltassanak. Iszonyu fáradságos munkába került egy ilyennek létesítése, mindenek előtt körülbelül 600 lépésnyi területtel bíró magasságot kellett lapossá tenni, rajta töltvényeket csinálni, hogy oda sziklagerezdeket rakhasanak, s miután ez készen volt feljebb-feljebb hordták reá álláshiányában a földet s arról építették a gulát tovább. Ha a gula készen állt, tetején mintegy 20—30 lábnyi kerületű tért hagytak, a földet mind szélylyel hordták s a nagyszerű építményt porphyrt vagy pedig homokborítékkal bevonták homlokza-

tát pedig (columen) különféle feliratokkal diszesítették fel.

A legnagyobb gulát Cheops király¹⁾ építtette syenit kőből, ennek magassága még most is 470 láb, szélessége pedig a talapzatnál 750. Az egész 40 év alatt készült el fehérmárvány borítékával, mint mondják 100,000 ember szüntelen dolgozott rajta, s a kerti gyümölcsök mennyisége, melyek a munkások élelméül szolgáltak a pyramis fölrata szerint körülbelül két millio tallérba került. Dschiseh mellett a Nilus balpartján Memphis közelében még ma is szemlélhető mintegy 40 gúla négy csoportozatban. Hogy mire használták tulajdonképpen ezeket, újabb fürkészesek és nyomozások régi királyok sirboltjainak ítélik, miután némelyekben koporsókra is akadtak. Midőn a király uralomra lépett, megkezdte saját pyramisát építtetni, hogy nevét megörökítse, azonban célta nem igen érték ez által, mert neveiken a feledés sűrű fátyola lebeg. Ilyen gúla egyszersmind az aegyptomi szobrászat és festészet műcsarnoka is vala, Cheops gulájának festményeit bizonyos *Allore* nevű aegyptusi festő diszíté fel képekkel.²⁾

Kr. előtt mintegy 700 évvel Aegyptusban tizenkét király uralkodott, kik egyetértésök emlékére szintén egyik nevezetes építményét létesítették a tartománynak, mely *téveg* vagy *labyrinth* név alatt kerül elő s nem egyéb mint tekervényes, egymáson keresztül-kassul átmenő folyosókkal ellátott épület. A labyrinthról következő monda létezik: Bizonyos régi jóslat azt ígérte, hogy az marad a 12. államfő közül egyed-uralgó, ki ércz-esészből áldozand az Isteneknek. E jóslat egy ünnepély alkalmával ment teljesezésbe, midőn tudniillik az isteni szolgálat végével a 12. király áldozatot akart bemutatni s a pap csak tizenegy aranyesészt készített, miért Psammetichos kimaradt a sorból, ő tehát érczsisakját nyujta oda és hogy a jóslatot beteljesítse, a Delta mocsárai közé számkivetve görög kalózokhoz szegődött, versenytársait legyőzte és megszünteté a dodekarchiát Kr. előtt 670 évvel. E tizenkét király építette az első labyrinthust *Heliopolis* városában közel Krokodilopolishoz, mely ma Fejunnak nevezetik. E roppant nagyságu épület 3000 teremmel birt, melynek fele föld alatt, fele pedig föld fölött volt; az alsókban voltak a királyok holtteste és a szent krokodilok sirjai. A paloták szorosan egymáshoz valának építve és 12 elődvarral birtak, melyeknek fele észak, másik fele pedig dél felé erős kőfallal vala kerítve s egy magas gúlán

végződött. *Herodot* látta e termeket s azokat oly kimondhatlan fényűeknek mondja, hogy az ember kísérletbe jó azokat nem emberi műveknek tekinteni, *Gatterer* szerint az állatkör és naprendszer (systema solare) architectonikai ábrázolására valának rendezve. Nevét a naptól nyerte (lapurontho-nap), a 12 templom az állatjegyeket jelenté, a négyszer 90 lépcső pedig a négy körnegyedét az állatkör 360 fokaival. A labyrinth tartományi gyűléshelyül szolgált ámbár *Herodot* azokat királyi temetőknek is írja. Lapos födeléről az egész iszonyu lapos kösziklához hasonlított, jelenleg csupán romjai láthatók. A későbbi labyrinthok Görögország történetében kerülnek elő.

Az aegyptusi építészet harmadik remekét az *obeliszkek*, vagyis négyoldalú karcsuoszlopok teszik, fölül mindig vékonyabbra faragva s a csucsán kis gulává idomítva. Neve tulajdonkép tornyot vagy hegyes oszlopot jelentett. Obeliszk nagyon sok volt Aegyptusban s kiegészítő részül használtatott templomaik és palotáik mellé, miért is szenthelyeken, kertek, sétányok és nevezetes tények emlékjeliül használtattak. Később időmutatóul napórával is ellátták. Egy ily obeliszk gyakran egyetlen granitkő gerezdből lön vésve s magassága 160—180 lábra rugott, melyen a történelem tanubizonysága szerint 20,000 ember is dolgozott. Hogy mennyi fáradságba került egy ily 10—12,000 mázsát nyomó oszlopnak az elszállítása képzelhetjük.

A legnevezetesebb obeliszk *Heliopolis* és *Thebaiban* voltak. Idő folytán számos obeliszk vitetett és állítatott fel Rómában, melyek közül egy 124 láb magasságu szent Péter temploma előtt áll. A *Luxorobeliszsk* Páris egyik nevezetes piacán a concordia-téren pompáz.

Aegyptus hajdani dicsőségét tanusítják még a *sirboltok* (katakombák), tudniillik hosszú, földalatti sziklasirok, tetemvázak (mumiák) épentartására, miután tudnunk kell, miszerint vallási fogalmaik szerint azt tartották, hogy ha a test elenyészik, eltűnik a lélek is, s csak miután a föld állatain végig vándorolt (metempsychosis) mintegy 3000 év múlva tér ismét emberi testbe, minden igyekezeteket tehát balzsamozásra fordították. Ha valaki meghalt teste azonnal átadatott azoknak, kik balzsamozással foglalkodtak, ezek a halottnak kihuzták agyvelejét az orrán keresztül, az üres koponyát pedig különféle fűszerekkel tömvén ki, egyik közülök baloldalát megsérté a hullának, miért a halott rokonainak gyűlöleteit és üldöztetését szerzé meg s futni kényszerült. A többi balzsamzó azután kivette a holt belét s az egész testet ellátták a szükséges fűszerekkel, bevarrták a vágást és 30 napig kenven czedrus olajjal 70 napig hagyták salitromban állni. Ezután a testet tisztán megmosták, hosszú fehér gyolcsba takarták, gummival és más kenőcsökkel bekenték s cserép vagy gipsz bevonattal látták el, melyre különmemű czifrázatok és változatos jelekiratok vagy zománcz festetett. A hulla megfelelő hosszú

¹⁾ Kegyetlenségéről ismeretes egyén, ki a templomokat bezáratván megtiltotta az áldozatokat, és Egyptom népeit mindezen munkához kergeté, minden 3 hónapban dolgozott 10,000 ember és így továbbá 10 évig tartott, csak ezen gúla alapjának elkészítése. Szerk.

²⁾ Az elősoroltakon kívül még vagy 100 ilyen gulalétezik; de sokkal kisebb, melyeknek kőeit most már építésre használják. Nevezetes, hogy Mexikóban Publa nevű tartományban is vannak ilyen gulák, holott az atlanti tenger választván el ezen két világrészt, izlésük és idejük itt mégis miként megegyezett, egyik megfejtetlen rejtélje a történetnek! Szerk.

selyébe (Sarg) tetetvén fejalakján az arcra bőrhólyag huzatot s erre festetett ki a megholtak arczképe.

Tetemváz jelenkorban elég található különféle nagy városban; a hus némelyeknél egészen fekete s gummitól vagy földgyantától annyira át van hatva, hogy ezekkel egy tömeget képez és kőkeménységgel bír; más mumiák kiaszottak, barnák s bőruk cserszínű kéreg.

Az arabok századok óta pusztítják a mumiaikat s velők a művészetek emlékeit a katakombákat, egyébiránt a libyai hegylánczolat nagyszerű boltozatai és csarnokai elég tanúságot tesznek folyton az utazók előtt.

Jól lehet az aegyptusbeliek többet fordítanak temetkezési helyeikre, mint házaikra; mégis számos nevezetes várossal dicsekedhetének. ilyen volt *Thebai* a „száz kapus város,” melynek helyén jelenleg öt falu fekszik s az utazók leírása szerint 27 mértföldnyi kerülettel bírt és négy kisebb városra volt felosztva; ezek közül Luxor és Karnak számtalan nagyszerű és fénytéljes romot szemléltet, ez utóbiban vala a világ legnagyobb temploma, mely 12 bejárással, $1\frac{1}{2}$ mértföld kerülettel és 45 rőf magassággal bírt. Falainak vastagsága 21 lábnyi volt, szobrai és oszlopai színes homokkőből, márványból, vörös és sötétbarna granitkőből vésettek.

Kanopus városának alabastrom palotáit aranyozott oszloprend, *Baboul* virágos háztetőit függő falives csarnokok díszítették, *Heliopolisban* a Napnak egészen bearanyozott temploma ragyogott, *Sais* pedig a királyi temetővel s egy páratlan kőtemplommal dicsekedett, melyet négy mértföldnyiről készen toltak oda.

De a szobrászatban sem voltak hátra Aegyptus lakói: különös szerepet játszott e nemből a *sphinx*, vagyis felül szép szűz alak, óriási porphyrokőből faragva, üres szemodvakkal és nyitott szájjal, alul oroszlántestet képezett. Beljében különféle acusticai csövek és sötét aknaik valának rendezve. Leányfejen kívül bírt még a sphynx kos- vagy sasfejjel is. Egy ily iszonyu köszörnyeteg karjai 50 lábra terjedtek a testtől, feje és nyaka mintegy 27 láb magas, melle 30 láb széles s egész teste mintegy 130 láb hosszú volt. E mű különös jóslatok mysteriuma vala, oldalnyílásán bejártak az aegyptusi papok, kiknek kasztja az egész ország fölött uralkodék és a fejen levő üregekből válaszszaal szolgáltak a népnek, mely oda kétes ügyeiben tanácsért járult. A Nilus jobb partján a karnaki templompalotához 1026 ölnyi uton 600 ily szerű szobor képezett előcsarnokot. Közel a gschisehi gulákhhoz van egy sphynx, mely a födből nőtt, sziklából van faragva, hossza 117 párisi láb fejének kerülete pedig a homlok körül 81 láb. Törzsökét nyakáig homok borítja kiálló része mindössze 25—27 láb magas lehet.¹⁾

¹⁾ A Sphinx két talpa közti üreg folyosóba vezet, mely mélyen a sziklába van vésvé, és mint mondják innen a piramisokba vezet. Ez szerint a Sphinx mint egy bejáratul szolgált a piramisokba. Szerk.

Az óriási szobrok (colossi) roppant nagyságu művek voltak. *Osimandias colossusa* ülőember alakjában 7 könyöknyi hosszú lábfejjel bírt, egyik vállának távolsága a másikhoz 21 láb volt. *Memnon* szobrának feje 240 mázsa.

Mint ékítés nevezetes az építészetben és szobrászatban a *hieroglyph* vagyis különnemű értelem-dus ábra, melylyel az aegyptusiak írásmódjára éltek, így pl. a gyűrű jelképezte a végtelenséget, lepke az örökkévalóságot, korona a dicsőséget palmaág a békességet stb., ezeket és isteneiket, minők *Osiris* és *Isisen* kívül a 3 ökör (*Apis*, *Mnevis* és *Onuphis*), oroszlán, macska, petymeg és ibisek valának, ügyesen metszették sirjaikra és az épületek falaira, mint azt a kiásott dűledékek maradványai mutatják.

Az aegyptusi festészet hasonlóképen magas polczán állott a művészeteknek s különösen abban az egyben sajátságos, hogy az árnyéklat (*Schattierung*) mindenütt hiányzik belőle.

Szőnyegek, takarók készítésében, miket aranyfonalakkal is átszóttak nevezetes ügyességet tanúsítottak; ez, ugyszinte a takácsság, esztergályozás stb. ércz, csont s faműveik sokfélék és díszesek voltak.

Végre zárjuk be Aegyptus művészetére vonatkozó igénytelen sorainkat *Moeris* tavának megemlítése által, melyet, hogy *Herodot* görög író szavaival éljünk, természet és mesterség hozott létre. E tó kerülete 180 mértföldnyi volt, legnagyobb mélysége 50 ölet tett, közepén pedig 400 rőf magas gúla díszelgett, melynek azonban csak fele ért ki a vízből. Vízét a Nilusból csatornákon nyerte és mesterséges dagálylyal bírt, ma a sok fövény már igen sokat elborított egykori terjedelméből.

Findura Imre.

Városunk mozgalmai.

— Mult Vasárnap *Lévay Sándor* Septemvir és egri n.-prépost, *Lipthay András*, kanonok helyt. tanácsos, *Biró László*, hely. tanácsos-püspök ő méltóságai, továbbá a világi rendből *Péchy Ferencz* alelnök ő méltósága és *Lipthay Kornél* urak voltak Ő Eminenciájára vendégei, kik másnap a budai félen utaztak vissza Budapestre.

— Néhai *Bedini Kajetán* bibornok és viterbói érsek siremlékére Ő Eminenciájára 100 római scudot, a római sz. keresztről czimzett templom. melletti cisterci szerzeteseknek pedig 40 darab aranyat, végre a *bakai* iskolára 50 ft. méltóztatott adományozni.

— Ő Eminenciájára folyó hó 5. 7. és 8-án az iteni Seminarium néhány növendékeinek a nagyobb rendeket fogja házikápolnijában feladni.

— A főpásztori ténykedéseiben kifogyhatlan bibornokunk ismét papszenteléssel van elfoglalva és pedig ma vagyis marczius 5-én az esztergomi ősrégi papnővelde 4 éves növendékei közül e következő urakat szentelte alszerpapokká: u. m. Fehérváry Ferencz, Kmety András, Markovich István, Prámer Ágoston,

Wachaja László, Zathureczky Gyula. Ugyanezek március 7-én szerpapok 8-án pedig papokká fognak szenteltetni.

* * Kedves hirt hozunk városi olvasóinknak, midőn megemlítjük, hogy Esztergom szellemi és anyagi gyarapításában bokros érdemeket szerzett nagyméltósági helybeli főkáptalan a jelen fürdő helyiségen égető szükségé vált gőzfürdőt szándékozik építtetni, mely fürdő a terv elfogadtatása után néhány hó alatt a közönség használatára megfog nyitni.

* * Tudomásunk van, hogy a böjti szent beszédek a székesegyházban főt. Zádory János, a vizivárosi plebániatemplomban pedig Bellony Sándor fogja tartani.

* * Ő Szentsége IX. Pius december 8-án az összes kotholikus világ főpásztoraihoz menesztett encyclicájában három heti jubileumot engedményezett minden püspöki megyében a püspök által kitűzendő időre. Ő Eminenciája Gyertyaszentelő vagyis febr. 2-án közrebocsátott főpásztori körlevelében a mi megyénkben böjt 3 vasárnapjától egész virágvasárnapjáig tartó időközött tüzte ki a szóban levő jubileum megtartására.

— *A farsang utóhangjai.* Folyó hó 26-án tartotta meg legényegyletünk is az általa rendezett tánczvigalmat saját helyiségében, mely igen jól sikerült. Jelen volt itt az egyházi és világi rendből is néhány előbbkelő meghívott. — Valódi élvezet volt látni az igénytelen mulatókat, azon gyönyört, mely mindnyájuk szívét melegíté. Nincs szükség megnevezni azon tényezőt, ki a szerény és élvezetes vigalmat rendezé; de elhallgatni sem lehet azon meglepetést, melyet itt tapasztaltam. Félreismerhetlenül látszott t. i. miszerént az egészet egy gyöngéd — a növelés, oktatás titkába beavatott — kéz vezényelte. Miért is köszönet ezen — a közönség által igen jól ismert és a mult számunkban is e téren bemutatott, a társadalmi osztályok, érdekek és czélok különbözése szerint szerte ágazó elemeket — értelmes tapintattal összevívni tudó — igaz honfinak! ki igen jól tudja: hogy ezen osztálynak szíve — szinte „Egyház“ hol az áldozatok vannak letéve a közös haza számára. Áldás az egyletre, jötevőire és tagjaira!!!

— *Végtere* folyó hó 27-én a „Fürdő“ vendéglő tere mében zárták be a farsangi idényt az igen szép jövőnek elébe néző „énekműkedvelők“ az általok improvizált, valódi házi mulatságot képező estélylyel.

E magyar példa beszéd: „Végén csattan az ostor“ ez alkalommal is valónak bizonyult be, ez levén az igazi — csattanós — multság, ahol a városnak összes szépein kívül, úgy egyházi mint világi és az itt tanyázó cs. kir katonaság előbbkelői és pedig nagy számmal részt vőnek. Először is: a műkedvelők voltak szivesek több rendű szép dalok szabatos előadásával kedveskedni, és pedig többi között egy — igen jól sikerült — franczia-négyessel, és a Rákóczy-indulóval, mely utóbbi, először mint a szikra, mely csak gyújt, később mint a fáklya, mely világít, végtere mint a magasból lecsapott villám hatott a kedélyekre. Ezután ráhúzták a csárdást, beleegyedtek a tánczba, még ismét a énekbe, és viszont a tánczba, és így tartott éjjelutáni 2 óráig.

Nem tartozom azok közé, kik az ily társulatoknak

— mint létesülendő dalárdánk — működéseit fürkészni s bírálgatni akarnám; nem pedig azért, mert nem érzek magamban oly erőt, hogy ennek előnye és művészeti képessége fölött alapos ítéletet hozhatnék: azért nyugodjék meg a t. olvasó közönség abban, ha eltérve azon méltó dicséretektől — melyeket különben is a műkedvelők ez alkalommal a közönség elismerését tolmácsoló tapsok és éljenek által arattak, — csupán hálámat nyilvánítom, a jelenvolt közönség nevében azok iránt, kik ezen hevenyében, és mégis is oly sikerdusan elővarázsolt és várakozásunkat tulszárnyalt kedves estélyt kezdeményezték, és oly dicsően befejezték.

Mondhatom, ez volt az ez évi farsangi életünk legszebb szírványa, melyben az élet örömeinek vidor sugarai leghivebben vissza tükröztek. — Szerk.

Személyzetiek.

— *Jedlicska Györgyi*, a sz. Béla intézet idősb tagja, aranymisés áldozár, az eszterg. érzei megye nestora mult hó 23-án élete 91. évében Szakolczán jobb létre szenderült.

Vegyes hírek.

— *A „Debatte“* szerint Almássy és társait, Olmützbe szállították.

— *Gyászos tudósítás.* Az ünnevelt regényírónk Jósika Miklós 71 éves korában Drezdában febr. 27-én meghalt. Béke hamvaira.

— *Különös találmány.* Egy bécsi gépész, — mondják — szabadalmat nyert oly eljárásra és gépre, melylyel kisebb épületeket — talán fából? — sérületlenül tud egyik helyről a másikra áttenni.

— *Nevezetes megvakulás.* Egy berlini lányka gyöngyfüzés közti vigyázatlanságból egy nagy gyöngy szemet nyelt el. Az első ijedség után az egész esetet figyelemre sem méltatták; de másnap reggel, midőn a lányka fölébredt, szeme világa elvolt veszve. A megrémült szülők tehát rögtön küldöttek orvosokért, de mivel a szem a maga normális állapotában találtatott, a hirtelen megvakulás okát — azok közül — egy sem bírta megfejteni. Végre Párisból hozattak egy orvost, híres szemgyógyászt, ki egy hánytatószer által az elnyelt gyöngyöt kihajtotta, és ugyanazon pillanatban a szeme világát is visszaadta. Az orvosok megfejtése szerint a lenyelt gyöngy látideget bénított meg.

— *Különös visio.* Egy magyar szobaleány február 26-án az alkotmány ünnepén Bécsben épp a Reichsrath épület előtt lebetegedvén egy egészséges magyar fiut szült, ki — mint „P. H.“ írja — irtóztatóan sirt, midőn a Reichsrath-épületet megpillantá.

— *Méregvegyítés.* Elbe melletti Freiburgból írják: Egy „Hallerdeich“ on lakó Müller nevű hentesnek anyja; 4-5 napig tartó szünteleni hányás erőltetésben szenvedvén, két év előtt meghalt. Senkisem ápolá csak fia. Anyja halála után Müller megházasodott, nőül vevén egy leányt, ki készpénzen kívül fekvő birtokkal is birt. Alig három hónapra a menyegző után a menyecske megbetegedvén, a napjához hasonló betegségi symptomák mellett szinte meghalt. Eltemették anélkül, hogy

gyanút ébresztett volna. Ez történt egy év előtt. Rövid idő múlva Müller ismét megdőlt, de a második nő is egy negyedév múlva meghalt. Ekkor már a nép közzött híre járt, hogy a három személy mérge által öltetett meg. Egy orvos a vizsgálati bírót a két nő halálának gyanus voltára, — mely egyenlő időközben s egyenlő betegségi jelenségek mellett történt; amint azok csak mérgezéseknél szoktak előjönni — figyelmezteté. Birói vizsgálat küldeték ki. A legutóbb meghalt nőnek teste tehát kiásatott és pontosan megvizsgáltatott. Bonczolás alkalmával tetemes mérge mennyiség találtak, s a gyilkos befogatott. A kihallgatásnál makacsul tagadott mindent. Amint azonban másnap a tanuknak kellett volna kihallgattatniok és egy tisztviselő a börtönbe hozzá jött, hogy e makacs gonosztevőnek hasztalan tagadása által büntetésének súlyosbítását előterjeszsze, ingadozék, később végre bevallá: hogy két nejét megmérgezte. Az anyjának halálát és néhány rögtön elesett tehenének elsikkasztását, — melyeket előbb magas összegre biztosított — magáról elhárítani törekedett. Valószínű azonban, miszerint e szörnyeteg anyját próbául mérgezte meg, tudni akarván, mily mennyiségű mérge szükséges egy ember halálának előidézésére; s a teheneket azért, hogy a biztosított összeget megkaphassa.

□ *Europa három legnépesebb városa.* Első helyen áll London 2,900,000, — mások szerint 3,316,000 lakossal, utána következik Páris 1,700,000 lélekszámmal. A harmadik helyet Berlin foglalja el, melynek lakossága a legújabb összeírás szerint 650,000 főből áll. Tehát Bécs és Szent-Pétervárt messze túlhaladta. Az utóbbi három évben Berlin népessége 80—90,000-rel, tehát évenként átlag mintegy 30,000-rel szaporodott.

□ *Mérgek báli ruhák.* Dr. Felletár Emil egyetemi magántanár állítja, hogy sok bálkirálynő, gyilkot hord magával a bálokban, nem oly gyilkot, mely a szíveket sebz, hanem melyet öltözők szór a bálterem légkörébe. A moll, linon, tarlatan, creplisse, selyem illusio ruhák smaragd zöld fodrai, szegélyei, s néha az egész ilyszínű öltönyt szövetek ártalmat okoznak a velők érintkezőknek. E szövetek festékében valóban sok a mérge. A schweinfurti, bécsi, császárs és mitis-zöld nevezetű festékekben a mireny-savas tartalom 59%-ra rúg. A cukrász-árak zöld cizfrázatai, az élénk zöld papirok, a zöld falszőnyegek, falfestékek, művirágok és ruhaszövetek mind mireny-mérget lehelnek. Dr. Felletár egész sorozatát közli oly eseteknek, melyek efféléktől történt megbetegülésekről szólnak. Még a zöld lámpaernyő is okozott már fekélyeket s ajk-daganatokat. A smaragdszínű ruhaszövetek különösen sok bajt okoztak már, ami természetes is, mert Erdmann lipcei tanár vegybontása szerint egy 20 rüfös báli ruha 900 szemér fehér mirenyt, azaz 450 felnőtt ember megölésére elégséges mennyiséget tartalmazott. Dr. Felletár e farsang folytán maga is több zöld ruha-kelmét vizsgált meg vegytanilag; s mindannyit jelentékeny mérvben mireny (arsenicum) tartalmának találta.

□ *Gabona olcsóság.* Angliában a gabona ára annyira csökkent, hogy most oda nem is szállítanak eladás végett sehonnán. Amerikából egészen megszűnt minden szállí-

tás, Franciaország termelői jajgatva néznek a szigetország felé, s mint német lapok írják, a Mississippi mellett Amerikában kukorica- és búzával fűtik a gőzmozdonyokat. (??)

□ *Magyarországban termelt dohány* nem elegendő a belfogyasztás fedezésére. 1863. novembertől számított egy év alatt ugyanis külföldi dohányért kiadatott 8,800,600 ft, tehát több, mint amennyit a kincstár a hazai termelésből beváltott dohányért kiadott, mert azért csak 8,634,000 ftot fizetett ki. I. T.

— *Egy vagyonos magyar ifju* ment el Amerikába, mint a lapok írják, oly czélból, hogy ott az unio hadseregében harcoljon. Előbb azonban végrendeletet tett, s arra az esetre, ha elesnék, vagyona nagyrésztét az akademiára s a magyar írói segélyegyletre hagyta.

□ *Farkasok prédája.* Egy szegény drótosztó e hó 17-én éjjel Vadkertről Halasra akart menni, de egy erdőben, mely útjában esett, megették a farkasok. Másnap azon a helyen csak néhány pléh-edényt, sodronyt, kalapot és két csizmát találtak. A farkasok annyira közelednek a falvakhoz, hogy éjjenkint a faluvégről hallhatni üvöltéseiket.

□ *Reményi Ede* Prágában, hová már megérkezett, a philharmoniai hangversenyben fog játszani, s ezenkívül ugyanott több hangversenyt rendez. Párisba e hó elején utazott el. I. T.

Felhívás vivó és testgyakorló iskola ügyében.

Mult évi 38-ik számunkban érinténk, miszerint minden jó iránt hajlandó, és kedvező körülményt helyesen fölfogó uszoda mesterünk Korányi József ur fő törekvésének tüzte ki, itt helyben a „Magyar Király“ vendéglőben az uszoda bezártával testképző intézetet fölláttatni. E jótékony terv azonban egészen nem sikerült. És azért ezen-tul azt vivó-iskolával óhajtja összekapcsolni. Felkérjük azon fogva a t. közönséget különösen a fiatalságot, — annál is inkább mert megvagyunk győződve miszerint erélyességéről ismeretes és szakavatott vállalkozónk hivatásának megfelelni képes leszen — e két rendű, erőt s ügyességet képző intézet iránti meleg részvétre. — Jövő számban erről többet. — Szerk.

Levelezés.

Egy — Mexikóba utazó — esztergominak levelei.

November 27. 1864.

Hogy Gibraltárból tudósítást küldhessek Önnek, írom e levelet a földközi tengeren Spanyolország és Afrika partjai közt. Mielőtt utleirásomhoz fognék, szükségesnek tartom megjegyezni miszerint a legjobb egészségnek örvendek s ámbár már nyolcz nap óta tengeren vagyok, a tengeri betegséget még sem kaptam meg s azon meggyőződésben élek, miszerint azt megsem kapom többé.

November 18-án indulánk Laibachból, a vaspályáig három katonai zenekar által kísérve, esti 8 órakor elindulánk s 19-én reggeli 5 órakor Triesztbe érkezünk, ahol még azon nap 10 órakor az angol Bolivián gőzösre szállánk. Fél 12 órakor elhagyánk a trieszti kikötőt, hol nagy embertömeg Európa utolsó istenhozadját utánunk ki-

áltá, az ottani helyőrség zenekara belevágott saját zeneink által kezdett Radeczky-indulóba, mire az osztrák néphymnus következett. Azután Miramarebe menénk, Ő Felsége Miksa császáruk kedves mulató helyére, tőle bucsut veendők s ahol 15 üdvözléssel fogadtatánk. A várkastély e célra számos zászlóval volt ékesítve, s köztük a legmagasabb ponton Mexiko zászlója lengett. Hajónk fedélzetén levő főconsul és Trieszt városának podestája sajkán vitettek partra s harsán hurrah zengett, midőn a főconsul a sajkáról felénk kalapját emelve utoljára üdvözölt.

20-án szép idő, estve dal az énekkar által előadva a hajó hátulsó fedélzetén, 21-én szép idő, ellenkező szél; éjjel egy emberünk a 3-ik zászlóaljából vigyázatlanságból a tengerbe esett, s a hajó legénység minden fáradozásának dacára, kik két sajkával sietének a szerencsétlen megmentésére, többé meg nem találtatott. 22-én különben szép idő, de a tenger mozgásban volt, délután zeneeladás saját bandánk által; a vidámság a cselle halakra (delphin) is átszármazott, melyek gyakran 2 lábnyira is ugráltak a víz színe fölé. 9 órakor Szicília szigetét pillantók meg, láttuk Aetna hegyét és keresztül menénk a messinai tengerszoroson s d. u. 2 órakor a hasonnevű város mellett haladánk el. 23-án erős szél, tengerzajlás s már itt ott tengerbetegek is mutatkoztak. 24-én szép idő, de ellenkező szél, Galeta szigete mellett elhaladva, Afrika partjai tűntek fel, melyek hosszában egész 26-ig haladánk és a melyek a legszebb gondolatokat ébreszték bennem, elevenen lebegtek e regényes meleg égélj képei lelkem előtt, visszaemlékezéseim eleven színekben tűnének föl, és édes gondolatokba merülve ábrándoztam Afrika sivatag lakóinak valóban regényes pásztoréletéről. 25-én és 26-án szép napok, csak hogy szüntelen kedvezőtlen szél, az utóbbi napon tengerzajlás. Ma 27-én a legszebb idő egész utazásunk alatt. Kedvezőbb szelek mellett már 26-án köthettünk volna ki Gibraltárban, holott így csak holnap, 28-án reménylünk odaérhetni.

Utazásunk legkellemetlenebb oldala az, hogy hajónk túl van terhelve legénységgel, mely kellemetlenséget alig vagyok képes leírni, képzeljen Ön magának egy 100 láb hosszú és 36 láb széles hajón ezer és száz embert elhelyezve, s még mindég igen hiányos fogalma lesz a helyszűkéről. Különösen föltűnik az mindenkor étkezés alkalmával, mely napjában 3-or történik. A legcélzerűbb rend mellett, mely szerint egy ember 10 társa számára hozza bizonyos edényben az ételt és pedig számszerinti rendben, a legkiálthatlanabb tolongás ki nem kerülhető. Igen komikus látvány az étkek az illető 10 ember közti elosztása. Miután az alsó helyiségek nem képesek annyi embert befogadni (s azoknak hetenként 2-er elővételni szokott tisztítása alkalmával senkit) azért a legénység nagy része (a tisztogatás napjain pedig mindnyájan) a fedélzeten kénytelenek étkezni, mi igen érdekes de nevetséges és festész ecsetére méltó látványt nyújt. Mindenütt látni csoportokat a fedélzeten fekvő, a hol kis darab deszka képezi a rögtönzött asztalt, melyen a hús adagokra metszetik, a kétszersült az egyik, a hús a másik kézben, kezdődik

az evés, mely a rendkívüli étvágytól fogva becsületére válik a különben kevésbé jó konyhának. Hát az alvás, mily alvás az! 6 ember számára van rendelve egy 6 láb hosszúságú és ugyanannyi szélességű hely az alvásra, és a legénység harmadrésze a földélzeten való hálásra van utalva, mi felváltva történik.

Különben az egészségi állapot a legénység közt kitűnő és legjobb kedv uralkodik köztünk.

(Folytatjuk.)

Régiségek.

Bajóth.

E közepnagyságu érseki falunak 1200-ban Kézai Simon¹⁾ történészünk tanúsága szerint Simon spanyol gróf adott nevet. Érdekesnek találtam az idéztem írónak „A jövevény nemeseikről“ irt könyvéből az ide szóló fejezetet magyar fordításban röviden közölni.²⁾ „Simon gróf és testvére Mihály nemzetsége pedig, kiket Martinsdorffereknek hívnak, harmadik Béla király fia Imre király idejében Constantia királynéval az arragoniai király leányával, ki Imre király felesége vala, jött be Magyarországra³⁾, magokkal becsületes vitézeket és igen diszes kíséretet hozván. Mivel ugyanis nemzetségek bizonyos nagy gróffal igazságos és bizony okokért folytonosan harczolt, végre azon gróf ellen, mint mondják sereget gyűjtve hadakozott, midőn az említett nagy gróft Simon t. i. Simon és Mihály gróf atyja, és nagy bátyja Bertram elfogván megölte. Miért is Simon és Bertram ellenségeskedést vonván magokra, az említett királynéval azonnal bejönnek Magyarországra. Kiknek nemes voltukat tapasztalván Imre király, örömmel fogadá őket, s széles és bő hűbéri jószágokkal adományozá meg Magyarország különböző részeiben. Mivel pedig az emlegetett nemzetség Spanyolországban több várat bir, melyekben azonban egy Bajót nevű a fő: azért is az említett grófok és elődeik legelső szállásukat Nyergesd⁴⁾ körül Bajótnak nevezték. Elhozta Constantia királyné magával Simon és Bertram gróf Tata nevezetű hugát is, oly szép és gyönyörű leányt, hogy azon időben a világon hozzá hasonlót alig tartanak vala.“⁵⁾ Ezen ősoktól származott Giesing család. A rákóczi-féle forradalmak alatt Bajót⁶⁾, Nyergesujfa-

¹⁾ Kézai Simon a XIII. század utolsó felében élt, Kun László király udvari papja volt; — azért mint egykorú író teljes hitelt érdemel.

²⁾ Kézai Simon mester magyar kronikája, fordította Szabó Károly. Pest 1862.

³⁾ E bejövétel 1119-ben történt Salay I. k. 286. lap 2-ik kiadás. A budai és turóci kronikák hibásan teszik e beköltözés idejét II. András korába.

⁴⁾ Miként Nyerges-Ujfalu ismertetésében láttuk a falu régi neve Nyergesd⁴⁾ volt.

⁵⁾ Kézai Simon mester „Magyar Kronikája“ 91 és 92. lap. Vesd össze ezeket Fejér Codex Diplomat. III. t. 1. vol. 317. lapon II. András király 1221-ről adatolt oklevelével, továbbá Imre 1202. évben keltezett levelét u. o. 317. lap. Bajót emlékeinkben Boioithnak íratik lásd a föllebb megnevezett Imre és II. András okmányait.

⁶⁾ Bajót egy 1281-ben kiadott okmányban Boyóthnak íratik 1269-ről adaloltban pedig Boyoth Knauz Nándor Az esztergomi főegyház okmánytára 64. lap 95. sz. 80. lap. 114. sz.

luval egy időben dultott fel, s husz évig maradt egészen magyar ajku. Temploma s plebániája van mindkettő 1771-ben alapított. 1827. évben 173 család 149 házbán lakott. Összesen 906 lélekből állott a lakosság; jelenleg, sem jelentékenyebb lakosai száma; a Bajóton lakó kath. 940 lelket tesznek.

E falu Nyerges-Ujfalutól délre esik $\frac{1}{4}$ mértföld. Hegyes völgyes határa 2228 $\frac{2}{3}$ hold, melyből szántóföld 1038, rét 164 $\frac{2}{3}$, szőlő 286, erdő, mely egyszersmind legelő 800 hld. Földje kövecscsel vegyes sárga agyag, rozst, zabot terem. Öreg Kőhegye mészkővéről és bar-

langjáról; Rakáshegye köszénbányájáról, Czinekhegye fazekas földjéről nevezetes. ¹⁾

Császári adója 1827-ben 834 ft. 43 $\frac{1}{2}$ kr. volt saját költségeik pedig 631 ft. 27 kr-ra rugott. ²⁾ **Csáka Károly.**

Szerkesztői üzenetek.

K. D. urnak Sárkányba. A talányját azért nem közzöltük, mert vártuk a megfejtését is, ez azonban nem érkezén meg; utóbbi kívánságát teljesítendjük.

K. urnak Révkomáromban. Küldeményét jövő számban fogjuk közölni.

"F—k" Kassán. Ujítjuk bizalmas kérésünket.

¹⁾ Fényes Elek „Magyarország geographiai szótára“ I. k. 72. lap

²⁾ Helischer „Descriptio Comitatus Strigoniensis.“ 64. lap.

ESZTERGOMI ÉRTESÍTŐ.

Hatóságilag bejegyzett G a b o n a á r a k marcz. 4-kén.			Póstajárás.	Vasuti vonatok járása.	Közüntézetek.
Bécsi mérő szerint	Leg alaut	Leg magasb ár. o. é.	I. Indulás.	Pest felé.	A takarékpénztár (Széchenyitéren) ünnepnapok kivéve naponként nyitva áll reggeltől délig.
Buza	2.40	2.80	Nánára: reg. 10 $\frac{3}{4}$ óra.	Nánáról indul:	A kaszinó helyisége szinte a takaréktári épületben van, s egész napon át kivétel nélkül nyitva.
Kétszeres	1.80	—	U. oda d. u. 1 $\frac{1}{2}$ "	naponként délután 2 óra 28 p	Az egyesült (primás-káptalani) ugy-szinte a városi könyvtárak illető helyiségeikben mindig megsemlélhetők.
Rozs	1.60	—	U. oda estve 6 "	" reggel 3 " 5 "	A kath. legényegylet helyisége: takaréktári épület 2-ik emelet.
Árpa	1.20	1.30	Dorogra: estve 6 "	Hétfő és pénteken külön gyors-vonat estve 7 óra 35 percz.	Táviró-hivatal: kispiaza, Wall-fisch ház.
Zab	1.10	—		Bécs felé.	Magyar biztosító ügynök-ség kispiaza Frey vásárusnál.
Kukoricza . . .	1.25	1.30		Nánáról ind. d. e. 3 $\frac{1}{12}$ ó.	"Magyar Sion" szerkesztősége: uri utca, 75. sz.
Marhahus fontja	16 kr.		II. Érkezés.	" " estve 3 $\frac{1}{12}$ "	"Esztergomi Ujság"-é Bu-dautca Taxner-féle ház az emeleten.
Lotteria huzás.			Nánáról reg. . 6 $\frac{1}{2}$ óra	Kedden és Szombaton a gyors-vonat reggel 9 óra 25 percz.	A bérkocsik helyisége sz. Tamáson izraelita imaház és kath. kápolna közt, 86 sz. a.
Buda, február 18-án.			U. onnan d. u. 1 $\frac{1}{4}$ "	Érkezés mindkét esetben néhány perczre előbb történik.	A pozsonyi „Hungaria“ című biztosító bank ügynöksége takaréktári épületben, Wallfisch Vilmos kereskedőnél földszint.
37. 82. 47. 89. 48.			U. onnan d. u. 3 $\frac{1}{4}$ "		
Bécs, február 25-én.			Dorogról: reg. 7 "		
44. 19. 57. 42. 21.					
Bécsi pénzbörze marcz. 3-kán).			NB. A Nánarai póstajárat összekötetésben van a közlekedés társas kocsikon (omnibuszokon) történik; állókal, valamint a beszter-mási helyük a „fürdő“-fogadó-czei naponkéntjáró utaso-ban van, s egy személy vitel-kat felvevő postakocsikkal. bére odáig vagy vissza 30 kr.		
Cs. arany	5. 31 $\frac{1}{2}$.				
Ezüst	111. —.				

Hirdetések.

Horák Egyednél Esztergomban megjelent és minden könyvkereskedésben kapható

Uj magyar köszöntő.

Különbféle alkalmi üdvözlések és szavalmányok tára. Mindakét nembeli ifjuság használatára irta **Nyulassy Antal**, sz. ben. rend Pannonhegyi tagja, s győri főgymnasiumi ny. r. tanár.

Harmadik jobbitott és bővített kiadás.

Ára 50 kr.

Hirdetmény.

1864-ik állam-sorsjegyekről, melynek főnyereménye egy fer-tálmillio, továbbá

220,00, 200,000, 40,00 forint sat.

nyeremény (Promessen) szelvények 2 ft. 50 kron kaphatók. Ugyanazokon, ugy mint más mindennemű sorsjegyek, és államkötvé-nyek részlet fizetésekre vásárolhatók, mindennemű államkötvényi szelvények beváltatnak s ujításokra felváltatnak

a vörösrákhöz czimzett kereskedésben

ESZTERGOMBAN.

Hirdetmény.

Mely szerint köztudomásra adatik, hogy a gőz-hajó ügynökség melletti szigeti fáskertben, nagyobb mennyiségben és mázsánként 35 krért árultatik rostált

darabos köszén,

ez olcsó tüzelő iránt körülményesebben értekez-hetni a nevezett kertben lakó megbizottnál.

Hirdetmény.

Alulirottak bátorkodunk a n. é. közönségnek tisztelet-teljesen tudomására juttatni, hogy legközelebb nyitott raktárunkban Budautca takarékpénztári épületben, min-dentféle diszes virágok, koszoruk, ugyszinte halotti ru-hák, szemfüdelek, valamint nagyobb és kisebb mértékre kívántató polituros és fénymázos koporsók ugy fiatal-loknak mint korosabbaknak készen felszerelve minden várakozás nélkül a legjutányosabb áron kaphatók

Kováts Antal asztalos m. és **Juhászik Emma** virág készítőné.